

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre .... 4 forint.
Félévre .... 2 forint.
Negyed évre .... 1 forint.

SZERKESZTŐSÉG:

Szobotka Gusztáv ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és a pénzküldemények is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP

HIRDETÉSEKRE NÉZVE

a lap hátsó (4-ik) oldala 20 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstári bélyegilleték külön 30 kr.

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

MEGJELEN: MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztők:
KUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV.
Kiadó tulajdonos:
AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

EGYES SZÁM ÁRA 8 KRAJCÁR.

AZ ÉRDEM JUTALMA.

A polgárérem legszebb jutalma: a polgárok elismerése.

Az olcsó népszerűség hajhászatnak eme mai korszakában, a midőn nem ritkán találkoznak, kik ellenfeleiktől a becsület és tisztesség utolsó foszlányát is letépni akarják, csak azért, hogy ők a változó népszerű pillanatnyi kegyeltjévé legyenek: nehéz dolog és szerfelett erős lelki elhatározás kell ahhoz, hogy valaki a közélet terén hosszú éveken keresztül, soha el nem lankadva, méltatlan bántalmakat feledve, áskálódó piciny lelkek által kicsinyes okokból gördített akadályokat leküzdve, tegyen és fáradjon egy jelszó alatt: a közjóért.

De még kevesebben vannak azok, kik az olcsó népszerűség hajhászat eme mai korszakában, a midőn a tisztesség és becsület sárral dobáltatik: egyenesen és rendíthetetlenül haladnak kitzűzött céljuk felé, megmondva a tiszta igazságot úgy lefelé, mint fölfelé; ellentétben mindenféle igazságtalan nyomásnak akár alulról, akár felülről jött legyen az; kockáztatva a nép kegyének és a felsőbb hatalom tetszésének elvesztését egyetlen dologért: a közjóért.

És legkevesebben vannak azok, kik az olcsó népszerűség hajhászat eme mai korszakában, a változó kor, változó viszonyai közepette is, mindenkor a tiszta igazság és becsület ösvényén haladva, polgártársaik szeretetét és bizalmát, közpályán való működésük hosszú folyama alatt is, mindvégig megtartják.

E kevesek, e kevesebbek és végre e legkevesebbek közül van szerencsénk községünk közéletében egy férfit üdvözölhetni. Neve, ha nem mondom is, mindenki tudja: Wimmer Károly.

Hogy mi és ki volt Wimmer Károly? azt csak azok tudják kellőképpen méltányolni és a maga egészében felfogni, a kik, mint e község szülöttei, e község jó és balszerencséjének sorsosai: vele együtt működve kortársai valának, vagy legalább a 25 év előtti események komoly megfigyelői közé tartoznak.

Nem valami világra szóló nevezetesség, nem országokat megrengető nagy hatalom, kinek szavára országok enyésznek, országok teremnek: csak egyszerű polgára, csendes, de lankadatlan munkása szűkebb hazájának, szülőföldének.

Sok és nagy viharok zúdultak el közége fölött az ő 25 éves működése alatt, a melyek talán a kicsinyhitűeket magukkal sodorták volna; de ő, az erős akarat: helyt állott mindig, s a legtöbbször diadalmaszkodott.

Nem e cikk keretébe tartozik 25 éves működésének vázlatát adni, mi csak egyszerűen regisztráljuk a köztudomású tény, hogy a 25 év előtti korban s a későbbi években is Wimmer Károly volt a község egyedüli támasza; regisztráljuk a köztudomású

tényt, hogy nélküle ma nem szegények, de koldusok volnánk.

Tudja, érzi ezt a község minden egyes józan polgára, s tisztelettel említi nevét. Voltak ugyan idők, midőn a kaján irigység és a rút visszavonás megdönteni s mocsoktalan jellemét a sár fertőjébe lerántani akarták; voltak idők, midőn az így folytatott küzdelemben már-már elbukni látszott, de mégis csak ő lett a nyertes: tisztán jött abból ki, mint az arany a kohóból.

A polgárérem elvégre is elismerést; az önzetlen munkásság végre is megismerést; a tántoríthatlan igazságszeretet végre is tiszteletet szerzett a polgároknál.

25 év nagy idő. 25 évig a közpályán működni még nagyobb idő, s e 25 év fontosságában nagyon sokat nyer akkor, a midőn tudjuk, hogy e működéssel anyagi jutalom nem jár; a midőn tehát csak egy eszme: a közjó, lelkesít.

Ha van polgárérem, úgy az ilyen működés lehet csak az. S ha van polgárérem, — a mint hogy kétségbevonhatatlanul van — úgy az érdem elismerésének is lenni kell. — A polgárérem legszebb jutalma pedig nem az, a mely felülről egy érdemkereszt alakjában szokott jelentkezni, hanem a polgároknak elismerése. Csak ez, csak egyedül ez képes a lelket fölemelni, az öntudatot büszkévé, s a további tette készsége tenni.

A polgár érdem illetően elismerése nyilatkozik most községünkben, községi közéletünk kimagasló alakja: Wimmer Károly irányában.

A polgárérem emez elismerése édes emléke és kedves jutalma lehet a közügyek terén eltöltött 25 éves önzetlen működésnek; de akkor, a midőn Mindszent község polgársága emez elismeréssel adózik, egyszersmind önmagát is megtiszteli; mert a ki az érdemben az érdemet, a ki tiszteletre méltóan a tiszteletre méltót elismeri, az önmagát is megtiszteli.

Az érdem jutalma a polgárok elismerése, s ez elismerésben községünk nagyjának, aprajának java része osztozik, habár találkoznak esetleg egyesek, kik az éretlenek olcsó népszerűségének kedvéért izgálgódnak is. De ez az izgágakodás, mely csak a higvelejüknek van szánva, nem fog az érdem elismeréséből, sem az elismerés érdeméből semmit levonni.

MEDDIG TARTANAK MÉG A ROSZ GABONA ÁRAK ?

E cím alatt jelent meg e lapok mult számában egy cikk, mely rámutatott azon válságra, mely fel-fel üti vipera fejét s gazdasági viszonyainkon oly marást készül ejteni, melynek beheggesztésére hamarosan alig gondolhatunk.

Cikkiró a rohamosan növekvő verseny állítja fel gazdasági válságunk megteremtőjéül, s igen helyesen, mert ez oldalról a

veszély imminens jeleget öltött s ha a kezdők, — minők India, Oroszország, stb. — a sajnos tapasztalt szívóssággal állják ki a versenyt, — mit teszünk a haladókkal, mit, ha megmérhetlen területeiket művelés alá veendik ?

Ha ezek megfontolása után kérdezzük önmagunkat, hogy meddig tartanak még a rossz buza árai? nem felelhetünk mást, mint azon keserű igazságot, hogy mindig fognak tartani, sőt közelebb van azon feltevés, hogy a jelenlegi viszonyok fentartása mellett még hanyatlani fognak.

Midőn mi magyarok gazdasági válságról beszélünk, nem csupán a külvilágrések konkurrenciája minden, mivel számolnunk kell; ez tulajdonképen ez idő szerint válságot nem idézne elő gazdálkodásunkban, legfeljebb zsidbasztana bennünket, hanem számolnunk kell közbajainkkal, mik végtelen számmal vannak nálunk, vetélytársaink ellenben ezeket alig ismerik.

Vegyük csak a közterheket, hány címen nehezede azok reánk, illetve gazdálkodásunkra? állami, megyei, községi adók évenként emelkednek; tanügyi, közmunka, közegészségügyi, és vízszabályozási állandó s nagymérvű adónemeket ki ismerte csak néhány évtized előtt is? Ne felejtjük az évről évre növekedő eladósodást; a mezei munkánál érezhető munkaerők drágulását s a többi száz és száz alakban jelentkező közterheket, mik gazdaságunkra nehezede az, akkor, midőn gabnáink ára több, mint felére csökkent alá.

De nem hagyhatom említés nélkül azon gazdasági kalamitásokat sem, mik szűkítő rágódnak gazdálkodásunk fáján; az állattenyésztés: legyen az szarvasmarha, juh, vagy sertés, az árai roppant csökkenése miatt hanyatlóban van; hazánk több vidékén a szőlőket a filoxera pusztítja; az erdők nagy terjedelmekben kiirtvák, s most összehasonlíthatatlanul kevesebbet jövedelmeznek, mint jövedelmeztek akkor, mikor még mint erdők tettek szolgálatot az emberiség javára; sok vidék, — köztük mi is — folyton nyögjük az árvíz okozta károkat; emlitem-e azon sujtó körülményt, miszerint hitelünk nincs? Nincs se a kis, se a nagy birtokosnak, s így, ha akár egyik, akár másik megszoríttatik, hogy teljesítse honpolgári köteleit, adót fizessen, vagy adósságot törlesszen? Nem marad más expediens hátra, mint az, hogy a rendes áron alul feccserelje el terményeit.

Ily nyomasztó gazdasági viszonyok közt nem is reményelhető, hogy egy eddig nem látott gazdasági válság nélkül, a mindig kritikusabbá levő helyzeten átsikamlani lehető volna.

Az 1873-iki pénzválság (•krach•) romboló hatása elég nyomot hagyott maga után; de hol állottak akkor gazdasági viszonyaink a mostanihoz képest? S épen a gazdaság virágzása okozta, hogy az adott viszonyok közt elég hamar napi rendre tért a világ a 73-iki nagy pénzválság felett,

De nem úgy ma! Egy gazdasági válság okai sokkal mélyebben gyökereznek, semhogy azok felett egy hosszabb időköz tartható sajnó fájdalom nélkül napi rendre térni lehetne.

A gazdaság terén észlelt simtómák az ipar terén, sőt a gyáripar körül is észlelhetők, avagy a gazdasági válság nyomai nem-e észrevehetőek minden emberen, bárminő osztályhoz tartozék is, vagy bárminő hivatal, avagy érdeket képviseljen a társadalomban?

Eszembe jut itt azon derült hangulat, azon öröm, melynek kis iparosaink adtak kifejezést akkor, midőn a gabnaárak rohamosan hanyatlottak, de alig viharzott le azóta egy év felettük s minő változás?! Ma várva várják a gabnaárak pendülését, s óhajtják, vajha még egyszer magasabb áron kellene vásárolniok a búzát. Hogy honnét ez óhajtásuk, azt tudjuk mi is, de ők tudják legjobban!

Visszapillantva a mondottakra, tagadhatlanul bennünket magyarokat sujt leginkább Amerika stb. országok gabnaversenye; de azt sem vonhatja kétségbe senki, hogy a mi közbajaink még inkább megingatják gazdasági helyzetünk talaját.

Bizonyos, hogy a modern kultúra, a közművelődés s az ezekkel járó tényezők megkövetelik az áldozatot, ha azt akarjuk, hogy a művelt országokkal egy színvonalon maradjunk. Csakhogy a közterheket is, miket kulturánk von maga után, szabályozunk kell s költségeinkkel aként gazdálkodunk, hogy viszonyítva legyenek azok a jelenlegi bevételeinkhez; mert ha minden címen levő közbajaink s terheinkkel kellő időben nem számolunk, egy, — különben alig kikerülhető — válság devalválhatja a kulturánkra költeni szokott összeget, de e kulturának aztán hanyatlás lesz a neve.

E szerint, hogy bajainkon segítve legyen, nem csupán gazda-kongressusra van szükségünk, hanem egyidejűleg oly kongressust is sürgetünk, mely közbajainkkal behatóbban foglalkoznék s ne várnók, míg egy válság a hanyatlás lejtőjére tereljen bennünket minden szép s hasznos intézményeinkkel együtt, mit idáig megteremtünk sikerült, hanem tekintettel a jelenlegi

mostoha viszonyokra, s tekintettel egy válság lökéseire, melyek egész birodalmakat, de főleg édes hazánkat megreszkettetni készülnek, oda szabályozónók közbajaink s terheinket, hogy azok sulya alatt össze ne roskadjunk, hanem mind a mellett a haladás, a közművelődés útján is megmaradjunk, szóval, hogy a kecske is jó lakjék, de a káposztafej is megmaradjon. — Hogy ezt tennünk kell, erre fognak készíteni bennünket a körülmények.

Igazgatói jelentés az 1884—5 évről.

III.

Egészségügy.

Négy iskolában a tanítás a tanítók és tanítónők betegeskedése folytán hosszabb ideig nem szünetelt, mert mindenkor ez ügyekben tett jelentésem után a tek. elnök ur azonnal intézkedett és pedig Adorjányi Julia tanítónő okt. 6-tól 26-ikáig orvosi gyógykezelés következtében fölmentetett a tanítás alól. Ez iskolában a tanítási órákat én és Gelsy Péter osztottuk meg; amennyiben pedig Kakuja Mihály tanító az ápol dai finiskola tanítói állását előléptetése folytán okt. 21-én elfoglalta, a II-ik osztályu finiskola pedig teljesen nem volt elkészítve, így a jelzett naptól kezdve Gelsy Péterre bízott a leány gyermekek tanítása, ki is azt nov. 1-ig vezette.

A hegyeshalmi iskolában a tanítói állás Kakuja Mihály tanítónak előléptetése folytán üresedésbe jött, az elválasztott tanító Keserü Imre október 17-én kezdte meg a tanítást.

Missuray Anna tanítónő jan. 19-én mellbaja következtében két hónapi szabadidőt kért, hogy gyógykezeltesse magát. A két hónap megadatott részére s ideiglenes tanítónőül Béres Ilka k. a. rendeltetett, illetve hivatott helyébe. Két hónap után elfoglalta ugyan állását, de nem soká vihet, mert már mártius hóban ujjlag helyettesítését kérte s végre máj. 19-éig mellbaja annyira elharapódzott, hogy beszélni sem tudott, minek folytán mindkét izben Béres Ilka k. a. helyettesítette iskoláját, míg végre június 3-án Csongrádon, bátyjával: Missuray Jánosnál jobblétre szenderült. A sok szenvedés után lebegjen áldás porain!!!

Február 20-án az elegei iskolában hivatalos látogatást tettem. Opid Lőrinc tanítót az ágyban betegen fekve találtam, s az elnök urnál azonnali helyettesítését kértem, ki is Hevesy Lajost mártius

1-étől ideiglenes tanítóul általam meghívta. Azonban Opid Lőrinc márt. 10-én nagymérvű szenvedései után jobblétre szenderült s így az említett helyettes tanító az év végéig tanított az iskolában, az okon; mert míg az kihíreszteltetett és a tanító elválasztása megejtetett volna, az iskolai év épen lejárt. Opid özvegyének a népnevelési törvények rendelkezése folytán az iskolaszék félévi tanítói fizetését az iskolaszéki pézartárból kiutalta.

Keserü Imre hegyeshalmi iskolai tanító május 5-én 10 napi engedélyt kért, hogy betegsége miatt orvosilag gyógykezeltesse magát, miután pedig a tanyára orvost amugy is szerény tanítói fizetéséből nem járthat, az ideig a faluba tenné lakását. A 10 napi fölmentés megadatott, miután pedig az idő alatt az iskolaszéki elnökség legbuzgóbb akarata mellett sem helyettesíthette ezen állást, itt a tanítás az ideig szünetelt. Az eltelt 10 nap után a nevezett tanító tanítását folytathatta.

Látogatás.

Az egyiptomi szembetegség miatt iskoláinkat a megyei orvos: Dr. Kájlinger Zsigmond háromszor, Vidovich Antal szolgabíró egyszer és a helybeli közs. orvos Dr. Kauffmann József látogatták meg. Ezen szembetegség leginkább az alsó és felső tömörkényi iskolákban észleltetett.

Találkozott a tek. iskolaszék tagjai közül is több gyermekbarát, kik időközönként az iskolákat szerencsétlenné látogatásaikkal, különösen az iskola látogatással megbízott 4 iskolaszéki tag becsülettel tett eleget megbízatásának. Fogadja és fogadják a nemes keblű és a népnevelésért buzgólkodó iskolaszéki tagok és minden nevelés barát ez uttal is leghálásabb köszönetemet.

Adakozás a népkönyvtárra.

Még az 1878-ik év december 8-án 145. közgyűlési szám alatt a tek. községi képviselő testület a népkönyvtárra megszavazott 100 frtot. Azonban ezen összeg még a mai napig sem adatott át az érdemes előjáróság által, hogy rendeltetésére fordíthatassék, hogy azon hasznos olvasni való könyvek vásároltathassanak. Szerény indítványom: kerestessék meg az érdemes községi előjáróság jegyzőkönyvi kivonaton és hozassék majdnem 7 év eltelté után emlékébe, hogy sziveskedjék a 100 frtot a népkönyvtár megalapítására kiutalni.

Iskola fölállítás.

A II-ik osztályu finiskola külön választott a tultömött 3-ik és 4-ik finiskolától s külön tanhe-

FARCEZA.

ZRINYI ILONA.

— TÖRTÉNETI BESZÉLT. —

(Folytatás.)

X.

A boldogság angyalának könyek
Peregtek arcára, könyezett, de
Nem zokogott, mint a béke angyala,
Fájt szíve, de nem fordult el.

Láttatok-e már pásztortüzet? Láttatok-e lecsapódni lángját? s ti azt hívték ugy-e, hogy már kialudni készül? pedig csak azért csapódott le a láng, hogy aztán annál hatalmasabban loboghasson.

Igy volt itt is.

Pár hét mulva megvillant Tökölyi kardja s Fülel és Kassa el lön foglalva.

A porta Tökölyinek királyi jelvényeket küldött, de ő csak fejedelme, feje akart lenni birtokainak. Ő nem királyságért, hanem anépszabadságért küzdött!

A háboru kitört, hevesebben, mint a hogy eddig folyt.

Egy alkalommal nejéhez jövén Tökölyi pár napra a harc térről, első rózsás hajnalán a boldogság angyala egy gyermeket adott neki. De alig ölelték keblökre azt, alig nyomták a szülői forró csókot, melylyel mintegy a nemzeti érzetet, a honszerelmet lehelték volna beléje, elszállt a gyermek ölkéből azon hazába, hol biztos és örök boldogságot találnd . . .

Csörgött a kard, dörgött az ágyu, patakzott a vér, s Tökölyi küzdött s neje, mint őrangyal, követé őt a harcok viharában.

És ki azon ifju, ki ott elől rohan, szívében lángoló honszerellemmel, ajkain a szabadság szózatával? Rákócy Ferenc, Zrinyi Ilona fia.

De a szerető anya félté gyermekeit s félté önmagát is, és férje akarata szerint elhagyván a tábor, az erős Munkács várába zárkózott, hol, midőn férje szabadulhatott a harc térről, ritkán bár, de boldog perceket élt. Érezé ugyan, hogy nem boldog egészen s még is inkább hitte, hogy az; mert hiszen remélt ő és szeretett.

A kigyót, mint maga is mondá, Ilona félre dobta; de az most boldognak látván azt, kit ő boldogtalanná szeretett volna tenni, fölemelé undok fejét s minden erejéből szétzuzni törekedett ennek boldogságát. E kigyó volt Caprara. Engedélyt nyert Munkács ostromlására. Hónapokig bombáztatta a várat s kérte feladásra annak asszonyát s végre is kudarcot vallva kellett távoznia a vár alól, melyben a tisztaság s becsületesség védte magát az álnokság ellen.

Caprara helyébe ama szikár férfiú jött, kit mi a bécsi találkozásán ismertünk meg s e férfiú Caraffa tábornok vala. Kinek undok terve valósult: fölállítá Eperjesen az átkos emlékü vértörvényszéket. Szegény, szegény Ilona!

Elhagyta a szerencse, elhagyta Tökölyt, győzött az ármány, a hitszegés, az árulás és ő, ki ugyszólva egy nemzetnek volt vezére, azoknak lett rabjává, kiktől eddig segélyt nyert: a törököknek.

Munkács falai alatt pedig dörögtek már Karaffa ágyui. — De Zrinyi Ilona nagylelkű vala és szilárd. Hasztalan volt a fenyegetés, hasztalan az ámitgatás, védte a várat.

Már harmadik éve az ostromnak. A vár egyik része már összedőlt s ő még most sem adja föl, gyalázatosnál gyalázatosabb leveleket kapott Caraffától, ő nem hajolt ezekre sem.

Férje már megszabadult; lenn foly a háboru s fent foly Munkács ostroma, egymásnak segíthetének.

Egy reggel Ilonához követ érkezik Bécsből s tudtára adja neki, hogy öcsese Zrinyi János a fogságból, melybe ártatlanul veté az udvar, kiszabadult, de megöszülve . . . s megőrülve.

Ilona fájdalom oly nagyságot ért el, hogy még könyei sem eredhettek meg miatta; épen midőn már megeredt a köny, hogy könyebbüljön szíve, berohan hozzá egyik főembere: Asszonyom! meneküljünk, a vár el van foglalva: elárult bennünket Absolon!

Alig végezé ez szavait, az irtózatos Caraffa jelent meg előtte. Ilona zokogva borult asztalára s családjá történet-könyvébe könnyel írta be a napot.

Lehet-e meghatóbb látvány, mint Zrinyi Ilona képe, midőn hona határán, karjain gyermekeivel, férjétől távol, a bucsu szavát akarják rebegni ajkai, de csak a köny képes beszélni, csak ez beszéli el szíve fájdalmát; midőn el kell hagynia hazáját, el mindent, mi szent előtte a földön, csupán kettőt vihet magával a fájdalomon kívül, gyermekeit s a reményt, mely őt nem hagyhatja el; mert hisz és szeret!

(Vége következik.)

lyiségben helyeztetett el, így ezen osztály vezetésére önálló tanítói állomás is szerveztetett 350 frt évi fizetés, fűtő szalma, szabad lakás és 2½ holdnyi szántófölddel, melybe a kerü illetmény is ben foglaltatik. Az iskolaszéknek ezen határozatát és intézkedését a tek. községi képviselő testület, mint felsőbb hatóság, jóváhagyta.

A fent jelzett iskola főtartására az iskolaszék által javaslatba hozott költségeket és javadalmazásokat a tanító részére elfogadta és azt a községi költségvetésbe fölvenni elrendelte, bár ezen községi tek. képviselő testületi határozat az iskolai év megkezdése előtt alig pár héttel közöltetett az iskolaszékkel, mindazáltal annak buzgó s valóban gondos és lelkiismeretes gondnoka: Schwartz Lipót ur, az ezen iskolánál felszerelés és berendezésnél előfordult nehézségeket és akadályokat teljesen leküzdte és az iskolát 1884-ik év november 1-ére teljesen felszerelve, rendeltetésének átadta, így november 4-én benne a tanítás az isteni gondviselés dicsőségére és Mindszent községe díszének és szellemi javának előmozdítására megkezdett.

Ugyanez évben a vasárnapi iskola is ketté választott a túltömöttség miatt és a II. oszt. fiu iskola tantermébe helyeztetett; ezen iskola tanításáért a tanító járuléka 21 frtban állapított meg.

Gyűlések.

A tanítói kar, mely a csongrádmezei tanítói egyesületnek (alföldi tanítóegylet) törvényszerinti tagja, Szegvár községének tanítóival külön és a törvénykeretén belül járási kört képez és külön szabályai szerint évenként gyűléseket is tart; ez évben is tartott két gyűlést, melyeken szakelőadások és felolvasások tartottak s elintézett azokon 15 tárgyat. E községi tanítói testület maga körében a lefolyt évben szintén tartott gyűléseket és pedig összesen ötöt, melyen elintézett 44 tárgyat s melyeken szakelőadások is tartottak. Miért is ezen munkásságáért a f. évi május 29-én Szegeden tartott közgyűlésen az elnöki éves jelentésben meg lett dícsérve.

Nem lehet érintetlenül hagynom azt, hogy a tanítói kar abbeli óhajának adott kifejezést a községi tek. képviselő testületnél, hogy nyujtson segédkezet ahoz, hogy 1886-ik évben a Csongrádmezei tanítói egyesületek Mindszenten tarthassák meg éves közgyűléstüket, illetve hívja meg, hogy itt, kebelében tartsák meg. Ezen kérelemmel tett óhaja a tanítói testületnek teljesebbé ment, mert a községi tek. képviselő testület által a csongrádmezei tanítói egyesületek közgyűlései jegyzőkönyvi kivonaton máj. hóban a legszívésebben meghívta, mit az, miután a meghívó tek. képviselő testület lelkesen megéljenezte, a legszívésebben elfogadott. — Ezuttal teljes tisztelettel felkérem a tek. iskolaszéket, hogy ezen hivatalos és tekintélyes egyesületek illő fogadása és elhelyezésében a tanítói kart támogatni és erre annak idejében egy bizottságot kiküldeni méltóztassék.

Zárvizsgálatok.

Az ez évi zárvizsgálatok a tek. iskolaszék határozatából f. évi június 11., 12., 13., 14., 16. és 17-ik napjain tartottak meg, legtöbbnyire főtiszt. Keller Lajos iskolaszéki tag elnöki vezetése mellett, hol meg nem jelenhetvén hivatalos elfoglaltsága miatt, ott vezetésem mellett tartott meg a vizsgálat. A fölmutatott eredményt általában kielégítőnek mondhatom. A tanulók ezután a szülők ápoló karjai közé és huzamos ideig tartó gondozásába bocsájtattak.

Mely után arra kérem a tek. iskolaszéket, miszerint ezen igazgatói jelentésemet tudomásul venni méltóztassék.

Egyébb iránt maradtam a tek. iskolaszéknek irántam tanusított jóindulataiba ajánlottan

Mindszenten, 1885. június hó végén

alázatos szolgálója
H Á M J Á N O S,

igazgató tanító.

ISKOLASZÉKI GYŰLÉS.

Rövid, de kedves emlékü gyűlést tartott e hó 20-ik napján községi iskolaszékünk. A gyűlésnek, melyet Hám János iskolaszéki alelnök hívott egybe, egyetlen tárgya volt: Wimmer Károly községi képviselő 25 éves jubileumának mikénti megtűnése.

A meglehetősen számban összegyűlt iskolaszéki tagokat Hám János alelnök röviden üdvözölvén, a gyűlést megnyitották nyilvánította. A gyűlésnek ilyenképen megnyitása után alelnök előadja, hogy a gyűlés tárgya nem egyéb, mint, — hogy ugy fejezze ki magát — egy kegyeletes tény megörökítése. Beszéde folyamán előadja, hogy Wimmer Károlynak, a közigyék terén 25 éven át való lankadatlan és megszakítás nélküli, elismerésre méltó folytonos működésének, egy kegyeletes tényvel, az elismerés adójának külsőleg is látható lerovásáról van szó. Meg van győződve, ugymond, hogy az iskolaszék, a melynek Wimmer Károly már 16 éven át tagja, s számos éveken keresztül elnöke: készséggel ragadja meg az alkalmat, hogy községi közéletünk eme kiváló alakjának az elismerés és hála adóját lerovhassa. — Felkéri azért az iskolaszéket, hogy a módozatok iránt intézkedjék.

Osztatlan helyesléssel fogadott emez elnöki előterjesztés után Hubacsek Pál iskolaszéki tag állott föl, s kifejté ez ügyben elfoglalt álláspontját. Kifejté, hogy ugyan szeretné, ha az iskolaszék is — hasonlóképen a takarékpénztárhoz és a községhez — egy örökké emlékezetes, egy örökké fennmaradó kegyeletes tényvel örökíthetné meg Wimmer Károlynak a közigyék szolgálatában eltöltött 25 éves működését, — minthogy azonban neki reménye ehhez nincs, azon egyszerű oknál fogva; mert az iskolaszék semminemű pénzalappal sem rendelkezik, a melyből áldozatot hozhatna; de másrésről erősen meg van arról győződve, hogy Wimmer Károly, — a vérünkéből való vér, a köztünk élő egyszerű polgár, megelőgszik tőlünk szegényektől, sőt kedvesen fogadandja, ha az iskolaszék testületileg tiszteleg az ünnepeltül s kifejezést ad bensőségeljes érzelmeinek s elismerését fejezi ki 25 éven át folytatott közhasznú működése fölött. — Indítványozza azért, hogy az iskolaszék majdan testületileg tisztelegjen elnökénél s azon alkalommal elismerését és háláját fejezze ki irányában.

A több izben helyesléssel kísért beszéd után az iskolaszék az indítványt egyhangulag elfogadta, s annak értelmében kimondotta, hogy az iskolaszék testületileg fog tisztelegni az ünnepeltül és egyszersmind érzelmeinek tolmácsolására Hubacsek Pál iskolaszéki tagot kérte fel; s megbizta az elnököt, hogy az időpontról, a mindön a tisztelgés megtörténni fog, az iskolaszék tagjait kellőképen értesítse s azokat azon alkalomra hívja meg.

Mi csak helyeselhetjük az iskolaszék ilyen eljárását: osztatlan lelkesedéssel szavazta meg a polgári érdem — habár egyszerű alakban nyilvánuló — elismerését.

Világfolyása.

A cholera Spanyolországban örvendtes apadásnak indult s a napi halálozások száma a 3—400 között változik, Olaszországból ellenben a cholera terjedéséről hoznak hírt a külföldi lapok.

A spanyol-német viszály, mely a Karolina-szigetek tulajdonjoga miatt támadt a két állam között, ugylátszik békés uton nyer megoldást, amennyiben erre nézve Németország minden lehetőt elkövet.

Madagaskar szigetén e hó 10-én ben-szülöttek és franciák között kemény ütközet volt. A franciák vesztesége számos halott, 4 tiszt és 37 sebesült. A felkelők többet vesztettek 2000 emberrel.

Oroszországból azt a meglepő hírt közlik egyik londoni lappal, hogy a nihilizmus kiadta lelkét, hogy e titokzatos forradalmi társulat megszűnt létezni, s hogy az orosz cár nem érzi szükségét annak, hogy saját országában folyton felügyelet alatt utazzék; hogy beakarja mutatni ifju szép nejét és a trónörököszt a népnek, mely különben a rajongásig imádja a most uralkodó minden oroszok cáriját. — Hát ez mind szép dolog, csak aztán be is teljesejdkék!

Kelet-Ruméliában a török főnhatóság

miatt a nép között lázadás ütött ki, e hó 20-án pedig Kelet-Rumélia és Bolgárország egyesítését mondták ki, közös fejedelemül Sándor bolgár fejedelmet kiáltották ki. A Philippopolba levő török képviselőket elfogták s a török határszéket katonaság tartja megszállva. Szerbia és Románia szintén fegyverkeznek. — A kelet-ruméliaiak e váratlan államcsinye annyira meglepte a hatalmakat, hogy a meglepetéstől a jelen pillanatban egyik sem tud mit cselekedni s ez alatt a forradalom egyre nagyobb mérvet ölt. — Történt pedig ez államcsiny a kremsieri találkozás után négy hétre. . . .

Közgazdaság.

— **Tervrajza** a hmvásárhelyi gazdasági-egylet által f. 1885 évi október hó 9. és 10-ik napjain, (péntek, szombat) vagyis az országos vásár alkalommal rendezendő, díjazással egybekapcsolt tenyészmarha kiállításnak.

Ezen marhakiállítás célja H. M. Vásárhelyen s általában e vidéken a marhatenyésztés emelése és ez által a gazdalkodó közönség javára értékes tenyészmarha állományban gazdag jövedelmi forrás megnyitása.

E tenyészmarha kiállításon részt vehet minden egészségi bizonyítvánnyal ellátott tenyészmarha, díjazásra azonban csakis a magyarfajú, e mellett saját nevelésű helybeli tenyészmarhák számíthatnak, mely körülmények kapitányi hivatali igazolványai tanúsítandók.

Kiállítási térség: a vásártér mellett levő, a város tulajdonát képező szénáskert, hova az ott felalítandó fedetlen korlátokhoz a versenyző állatok október hó 9-ik (péntek) napjának reggeli 8 órájáig bealítandók és megkötendők, s melyeknek takarmányozásáról és egyéb gondozásáról az illető tulajdonos van hivatva gondoskodni.

A kiállítandó jászagok f. október hó 1-ő napjaig Nemeth Pál egyleti alelnöknel, Nemeth Lajos urnal (a gyógyszeriarban) vagy vasárnaponként a gazdasági egyletben előre bejelentendők.

Kitüntetési díjak: Bikákra:

1. A legszebb 3 éven fölül, tenészképes magyar fajbikára 1-ő díj: 6 darab arany, 2 ik díj: 2 darab arany.

2. A legszebb 2 éven fölül tenészképes magyar faj bikára 1-ő díj: 4 darab arany, 2 ik díj: 2 darab arany.

3. A legszebb 1 éven felül magyarfajú bika borjura 1-ő díj: 2 darab arany, 2 ik díj: 1 darab arany.

Tehenekre:

1. A legszebb 3 éven felül magyar faj tehénre 1-ő díj: 4 db. arany, 2 díj: 2 db. arany.

2. A legszebb 2 éven felül magyar faj úszőre 1-ő díj: 2 db. arany, 2-ik díj: 1 db. arany.

3. A legszebb 1 éven felül magyar faj úsző borjura 1-ő díj: 2 darab arany, 2 ik díj: 1 darab arany.

Az egyesület által kiküldött bíráló bizottság okt. hó 9-én (pénteken) d. u. 2 órakor bírálatot megkezd, a díjakat pedig másnap délután 4 órakor a tulajdonosoknak kiosztja.

Belépti díj a kiállításra személyenként 10 krajczár.

Felhívjuk ezek után a város gazdalkodó és minden rendü közönségét, miszerint ezen közjóra célzó törekvésünket tenyészmarhák kiállítása és a kiállításnak tömeges látogatása által előmozdítani s a kezdet nehézségeinek legűzítésében a gazdasági egylet támogatására lenni szíveskedjék.

Adás és vétel a kiállításon is történhetik.

H.-M. Vásárhelyen, 1885. szept. 14.

A hmvásárhelyi gazdasági egylet nevében:

Prehoffer Lajos,

egyl. jegyző.

Németh Pál,

egyl. alelnök.

— **Üzleti értesítés.** Az időjárás az egész héten igen kedvező volt, kivált a szőlőre, mi a szüreti kedvező kilátásokat nagy mértékben fokozta. A mi a gabonautletet illeti, buzában egész héten szilárd irányzat uralkodott, a mi annál figyelemre méltóbb, mivel a külföldi piacok tekintetben impulzust nem szolgáltatottak. Hosszabb szünet után a kiviteli üzlet első nyomai mutatkoznak és külföldi, nevezetesen délnémetországi és svájci számlára meglehetősen mennyiségű vásárlások eszközöltettek a közelebbi múlt héten, különösen az alsóvidéki állomásokon. Hogy a gabna export lendületet kezd venni, kitűnik a közlekedési vállalatok és főleg a Dunagőzhajózási társulat kimutatásaiból. Ez utóbbi vállalat összes hajópartját igénybe veszi ez idő szerint a termény szállítás, mely a Dunán feifelé Németországba irányul.

Helyi áraink alig említésre méltóan emelkedtek

A szüret javában folyik, s ma holnap a kukorica törés is be lesz fejezve. Az állandóan száraz idő rosz következményei jelentkeznek; így a repce vetést a balha pusztítja, a rozs nem kelt még ki rendszeren, s a szántás ma holnap szünetelni fog.

Gabonaáraink: Buza 6.50 - 6.80 — árpa 5 frt 5.20 — rozs 5 - 5.40, — zab 5 - 5.10, — csöves kukorica 1.80 kr. munkint minőség és suly szerint.

Jószágállomány egészséges, ára változatlanul rossz.

Takarmánynemű kevés és a jószág árához viszonyítva, méreg drága.

Helyi és vegyes hírek.

— **20 krajcárért nincs nótá.** Folyó hó 20-án egy szegvári ember átjött Mindszentre mulatni. A bor hatása nála sem maradhatott el; virágos kedvében 20 krt. adott egy zenésznek, hogy huzzon érte egy jó nótát. De hát 20 kros nótá nincs a világon Mindszenten akkor hogy volna. A zenész, mivel nem huzott jó nótát, a dolog tettelegességre került és azal végződött, hogy a zenésznek jelen lévő neje néhányszor fültövon áldotta öklével az atyafit, ki férjét bántani merészelt. Urambátyám erre szedte sátorfáját és nyomban másik kocsmába ment mulatni. Ott meg kést vett kezébe és leszurással fe nyegedődött; de ott is csatavesztes volt, mert a kést kivették kezéből és kilökték az utcára. Fe nyegedődött, hogy „majd eljövök én még Mindszentre mulatni, oszt akkor...“ Akkor azt hisztük, hogy a rend őrei is részt fognak venni a mulatságban, ha olyan lesz, mint az e hó 20-iki.

— **A megyei II od aljegyzői állásra pályázat** hirdettetett. A folyamodványok főispán ur ó méltóságához f. évi október hó 10-éig adandók be.

— **Lopás.** A mult héten Klivinyi József ördögösi császár kárára egy borjut eltolvajlottak. A tettesek a legszigorubb nyomozás dacára sem kerültek kézre ez ideig.

— **Hirtelen halál.** Sörös Jánosné Vida Viktor f. hó 22-én reggel ágyában halva találtatott. Betegskedő volt ugyan, de még éjfélig fent volt, épen ezért váratlanul történt halálesete. Férje Beregmezőben töltés munkán van. Több árvaja marad.

— **Baleset a zsilipnél.** A Kurca zsilipnél e hó 18-án a munkások egy része tréfálódzott, miközben a nagy sulyu cölöpverőt rendes irányától eltérőleg oldalt hímálták, mindaddig, míg a játéknak szomorú vége lett. Ugyanis a kötél, mely a sulyt tartotta, elszakadt és ez többeket megsértett. Így Tóth Mihály mindszei illetőségű egyén mindkét lábát és testét összezúzta. Tóth a kapott sérülések bekövetkeztében már meghalt és boncolás után e hó 20-án temették el. A baleset egyik versió szerint a fenti módon történt, mások szerint azonban a vállalkozó mulasztása volt az oka a szerencsétlenségnek. A vizsgálat lesz hivatta kideríteni a valóti.

— **Alapkö letétel a zsilipnél.** Mint értesülünk, a Kurca-zsilip előmunkálatai annyira előrehaladtak már, hogy a jövő hó első napjaiban az alapkö letéttetik. Vajjon az alkalomból lesz-e ünnepélyesség, vagy nem? mellékes; de ohajtandó volna, hogy e nagy szabású és nagy fontosságú munka még a rosz idő beállta és télviz idő előtt befejeztessék; mert bizony kiszámíthatlan azon kár, melyet a réti birto kosság már a belviz okozta károk címén szenvedett. S miután a Kurca vize le nem eresztetett, de az egész nyáron a levegőt fertőztette, ha az ősz és tél sok csapadékkal jövend, a Kurca ismét előntetheti a rétet és ki lesz ennek oka? ki térítendi majd meg a kárt?

— **Állami lódijazással** egybekötött lókiállítás volt e hó 16-án községünkben. Örömmel constatáljuk, hogy mennyiség, de főleg minőség tekintetében a kiállítás igen sikertült volt. Itt voltak Hódmezővásárhely, Csongrád, Szentes, Szegvár és Mindszent gazdáinak legjobb és legszebb anyakancaí szopos csikóikkal; bemutatták gazdáink 3 éves kanca csikókat is. Legtöbb és a legnagyobb díjjakat a hmvásárhelyiek vitték el, mindszeiek közül egyedül Bánfi István 3 éves pej csikója részesült 5 magyar arany díjban. Ez alkalomból is felhívjuk

gazdaközönségünk figyelmét a lótenyésztésre. Sok bajjal, gondnal, költséggel jár ugyan a lótenyésztés; de viszont jószágállományunk között a ló értékesítetű leginkább s adható el jó áron. Az állami mén telepek kiszámíthatlan hasznára vannak a gazdaközönségnek, sajnos azonban, hogy az alkalmat nem használjuk fel úgy, mint kellene s nem fordítunk elég gondot az anyakancára és nem ápoljuk úgy a csikókat, mint kellene. A mostani gabnaárak mellett pedig 2-3 jó anyakancára elég, ha nem hajt több jövedelmet, mint egy 1/2 telek!

— **A ménék kiválasztása.** Mint tudjuk, a községek az állami méneket az illető telepeken már ősszel kiválaszthatják. Miután több éven át nem épen a legjobb és legszebb méneket kapta el községünk és pedig csakis az okon; mert az előjáróság nem kellő időben intézkedett: felhívjuk e körülményre előjáróságunk figyelmét, hogy ne kiméljen e címen sem fáradságot, sem költséget, hanem iparkodjon e vidékre alkalmas állami méneket jutányos áron megszerezni; — gazdáink figyelmebe pedig ajánljuk, álljanak 10-12-en csoportba és béreljenek drágább mént. Az erre vonatkozó előjárásához szükséges felvilágosítást és utasítást szívesen megadja szerkesztőségünk.

— **A legtöbb adót fizetők jegyzéke** az adó hivatal által a megyére beküldetett. Az igazoló választmány e hó 30-án s a szükséghez képest a jövő hó első napjaiban fog Szentesen tüleezni. Felhívjuk közönségünk figyelmét e körülményre, hogy esetlegi jogait most érvényesítsék; mert különben 1886-ban a terhet viselik ugyan, de az azzal járó jogokat a megyegyűléseken nem gyakorolhatják.

— **Közigazgatási bizottsági tülése** volt e hó 25-én megyénknek. Az érdekesebb ügyekről jövő számunkban referálunk, miután e számunkban azt idő rövidsége miatt nem tehetük.

— **Veszélyes fogadás** Egy amerikai kórházban egy yankee meglátogatja beteg barátját. „Nos, hogy vagy? kérdé tőle. — „Rosszul kedves Tom, nagyon rosszul. Oly rosszul, hogy az orvos azt mondta, hogy ha baloldalamra fordulok, menten meghalok.“ — „Ugyan ne tréfálj!“ — „Ugy van, a hogy mondom.“ — „Lehetetlen!“ — „Nem hiszed, fogadok 5 dollárba!“ — „Tartom!“ — „Nos hat figyelj!“ Ezzel a beteg baloldalar fordult és meghalt. Tom az ágy szélére tette az 5 dollárt és megilletődve távozott.

— **Hadmentességi adó.** Törvény szerint tudva levőleg a negyedik korosztály is behívható. Ha oly egyént hívnak be katona-állításra, ki a negyedik korosztályhoz tartozik, akkor a harmadik állítás után rárótt hadmentességi adót nem kell fizetnie, ha pedig már lefizette, akkor visszakapja. Így szól a pénzügyminiszter egy újabb rendelete.

— **Egy favágó szerencséje.** Londonból írják a következő érdekes örökségi történetet: E század elején Robson manchesteri borkereskedő feleségül vett egy igen gazdag cambridgi leányt, Miss Walkert. A nő évek mulva gyermektelenül halt el s összes vagyonát férjére hagyta. Robson ezután másodsor is megüszült s ismét gyazdag feleséget kapott. Rövid idő mulva a második asszony is gyermek nélkül halt el és férjét tette egyedüli örökösévé Robson ezután nemsokára visszavonult az üzletétől és igen zárkózott életet folytatott. Egy napon meggyilkolva találták az öreg embert: cselédjei, egy férfi és egy nő, voltak gyilkosai. A gyilkosok, kik nek soha se akadtak nyomára, óráján és a nála talált készpénzen kívül nem rabolhattak el semmit. Miután örökösök nem voltak, a hagyatéki bíróság vette kezelés alá az örökséget, mely aztán 41 évig hevert és most már több, mint egy negyed millió sterlinget tesz ki. Végre három évvel ezelőtt egy hexhami (Northumberland) hatvan éves szegény favágó föl fedezte, hogy ő az örökösök nélkül elhalt gazdag Robson öcsésének egyenes utóda. Rögtön érvényesítette igényeit az örökségre s a napokban megkapta az értesítést Londonból, mely szerint örökösödési igényeit a törvényszék elismerte s így a negyedmillió font sterlinget a jövő év január 5-ikén föl veheti. Szeptembertől januárig, ez ugyan egy kissé hosszú határidő a milliomas favágónak, de remélhetű, hogy a „szegény“ ember ez alatt az idő alatt sem vész el éhen.

— **Van esze.** Irnok: „No collega, hisz ön négy heti szabadságot akart folyamodni: hát mért nem adja be most folyamodványát, most ugy is kevés dolga van.“ A collega. „Csak van eszem, hogy nem veszem ki olyankor, mikor kevés a dolog, majd folyamodom, ha sok lesz a munka.“

— **Halalozás.** Karacsonyi Guidó gróf a legnépszerűbb magyar főurak egyike, a tudomány, ipar és művészet lelkes pártfogója, a mult heten Buziáson elhunyt Jótékony alapítványai örökké hirdetni fogják emlékét.

Apróságok.

— **Őszinte.** Egy, a legrosszabb körülmények közt levő rőfőskereskedő, kisse ostoba tanonczát küldé számlájával vevőinek egyikéhez. A tanoncz eleintén nagyon udvarias volt, mivel azonban nem kapott pénzt, egyre toladóbb lett, míg végre a vevő mondá: Azt hiszem, nem oly sürgős, hisz nem szőköm meg! — Elhiszem, felelte a tanoncz, de gazdám akar megszökni s pénzre van szüksége!

— **Kedves fiam,** — mondja a jó mama egyetlen csemetéjének — kelj föl; — lásd a nap már két órája folytatja újat s te még mindig ágyban vagy!

— **Könnyű a napnak** — mormog a csemete, takaróját fülére huzva — a nap már alkonyatkor ment pihenni, én pedig csak éjfétkor.

— **Egy középkori** ur házassági ügyben a pap hoz fordult. A pap csak nézi egy darabig, aztán azt mondja: Ha nem csalodom, az ön neje még él, így másik nőt nem vehet el.

— **Az lehetséges tisztelendő uram** válaszolá az — tetszik tudni nekem olyan rossz az emlékező tehetségem!

— **Klárkám lelkem** mondja F. fővárosi polgár az ebédnél — a kis Bijou vörös szalagot viselt, mikor eltűnt?

— **Igen** — mondja nagy örömmel Klárka — talán láttad valahol?

— **Nem láttam**, hanem itt látok a kolbászban egy vörös — szalagdarabot!

— **Volt egy barátom**, akinek olyan hosszú volt az orra, hogy fejtetőre kellett neki állni, ha inni akart.

— **Ez semmi**; az én nagybátyám olyan rövid látó volt, hogy mikor inni akart, rendesen fölpec kelte az orrát, nehogy kitörölje vele, amit irt.

— **Itthon van Rózsa Mihály ur?** — kérdé a látogató az inastól.

— **Rózsa Mihály ur meghalt** — válaszol az inas — tegnapelőtt temették el.

— **Ugy?** — mondja a látogató — akkor nem alkalmatlanokodom nála!

— **Az új menyecske** dicsekszik barátnéjának: — Ah, édesem, mily gyönyörű szerelmes leveleket tud írni a Béla. Egyet kettőt felolvasok neked.

— **Felösleges** — mondá az meggondolatlanul — nekem is irt egy csomót. Jól ismerem a stílusát. Azóta halálos ellenségek.

— **H. asszony** az szemrehányásokat tesz Rózsa kisasszonynak: Édesem, azt halottam, hogy 10 órán tul tartóztatad Mogor urat. Lásd, ez nem illik.

— **Kedves mama**, én csak neked engedelmesskedtem. Miudig mondtad, hogy Mogor jó társaságból való ember és hogy keressem a jó társaságot; — én tehát tartóztatam Mogort!

— **Üzletember:** Az a bakkarat gyalázatos játék, nem volna szabad megegn dui, hogy nyilvános helyeken játszak.

— **Tapasztalatlan ember:** Utóvégre is nem rosszabb a börzei spekulációknál!

— **Üzletember** (elszörnyűködve): Nem lehet ezt a két dolgot egy füst alatt emlegetni. A bakkaratot a saját pénzével játszsza, a börzén pedig — a máséval spekulál!

— **Hallja**, barátom, hova azzal a puskával? — szólítja meg az az erdész erdő szélén álalkodó egyént; — aztan van-e vadászati engedelye?

— **Nincsen**; de nem is kell, mert nem akartam vadászni.

— **It keres hát itt a puskával?** A megszólított fejét vakarja, aztán bizalmas hangon így szól:

— **Lásna**, uram, ön derék ember, megvallom tehát, hogy feleségemnek légyottja van valakivel az erdőben s én boszut akarok állni sértett becsülete mért.

— **Az erdész** rendithetlen flegmával: — Az derék dolog, de hogy hitelt adhassak önnek, mutassa elő házassági szerződését!

Bérbeadás.

Robicsek Mórnénak a főut-cában levő **botthelyisége**, szerelvényekkel és lakással, 1886. évi május 1-től hat egymásutáni évre bérbe adandó. Értekezhetni a tulajdonossal.